

ALBINA CARPATILOR.

Apare 1 colă și jumătate pe săptămână. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 8 fl., pe 6 luni 4 fl. 40 cr., pe 3 luni 2 fl. 40 cr.; pentru România: pe an 20 lei, pe 6 luni 11 lei, pe 3 luni 6 lei. — Un număr 20 cr. séu 45 bani. — Un volum à 6 colă 70 cr. séu lei 1-70. — La 10 exemplare 1 rabat. Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiiu, la colectanții, la oficiile postale și la toate librăriile.

Schitul Ialomița.

Realitate, fantasiă și încă ceva,

de Theochar Alexi.

Reproducțiunea interzisă.

(Continuare.)

Eū, nu mai puțin amator decât dēnsul, spre nefericire, nici nu asceptai, ca să-mi facă vre-o propunere. Amēduoi, adică Tom și eū, ne aruncarăm în luntrea de pasageri, îndată ce ni se anunțase, că ea va merge la schelă. Săbiile le lăsarăm în vapor și nu luarăm cu noi decât pumnalele și puscile noastre.

Câte-va minute mai în urmă ajunserăm pe pământul Granadei, intrarăm în Malaga și traserăm în primul hotel, care ni se presintă. Aici depuserăm puscile și uneltele de vânătoare și pornirăm apoi la preâmbulare prin oraș.

Mai întâiu vizitarăm „Alcazala,” care odinioară trebuie să fi fost o forteretă de o tăria extraordinară, apoi catedrala și palatul episcopal, pentru a ne întâlni în fine cu totă lumea din Malaga pe „Alameda,” pe acea promenadă admirabilă. Iată de 80 urme și hordată de portocali și de oleandri.

În centrul acestei promenade țîșnesce o fântână măreță de marmoră, care aruncă quadrupla sa limbă de apă până în cer, pentru a o prinde apoi, metamorfosată în miliarde de stele lucitoare, érašî în basiful sēu.

Aici pe „Alameda” vedurăm acele frumoșe femei ale Spaniei cu ochii de o culoare lucia-negră, cu părul de cafea, învălitate în mantilele lor negre.

Unele se purtau după modelele noastre nepotrivite și ridicule, care Spaniolelor le șed tot atât de bine, precum ar ședa de bine un frac statuei lui Apollo.

Afară de aceste aparițiuni plăcute, care sub mantilele lor, zimbiau cu atâta farmec, se mai afla acolo încă o mulțime de soldați cu fețe mândre și provocătoare, care de când cu Gil Blas de Santa Clara au rămas stereotipe la soldatul spaniol. Erau îmbrăcați în uniformă neagră cu

brēu galbin; în cap pusese ră cāciulele de serviciu, ér pe obraz mustăți negre. Dic, că-cî pusese mustățile, că-cî în adevér la aspectul uniformității acestei podobe pe fețele speriate, trebuia să cređi, că și mustățile făceau parte din gătela lor, și că s'ar putea lua și pune tot așa ca și cāciulele roșie séu ca brēurile galbine.

Se mai afla acolo o mulțime de cetățeni îmbrăcați în stofe deschise de culori viue. Toți, fără deosebire, purtau eșarpe roșii, și pēlării cu marginea tare întorsă și cu ciucuri de mētase pe amēndoue părțile.

Mai erau acolo și „cabaleros,” de o înfătoșare bizară, învăliți în mantale largi de postav cafeniu, ca mantaua lui Don Diego de Mendoza, și cu pēlării à la Kossuth.

Ómenii acestia funau toți cu o inverșunore, par' că totă fericirea lor din lumea acēsta și din cealaltă ar fi depins dela numărul mai mic séu mai mare al țigărilor, ce vor fi consumat. Aerul era întunecat ca într'o cafenea orientală.

Eū îmbrăcasem uniforma mea cea roșia, îni pusese chipiul de serviciu și brēul de ordonanță. Am observat, că uniforma britanică asigură aceluia care o pōrtă, — afe-se el în ver ce parte a humei, — dic, că uniforma engleză îi asigură atențiunea și respectul celor din pregiurul lui

— Să nu uitați, — dișei acum eū în numele meu cătră tovaroșii mei, — să nu uitați, că narez în numele unui oficer englez, că-cî decă narațiunea s'ar face în numele unui oficer frances, ar trebui să laud pe francezii și așa mai de parte.

Nici unul din soții mei, cari toți erau întinși pe érbă verde și cari mă ascultau cu mare atențiune, nu se opuse observațiunei mele; dar temēdu-se, să nu mă întind prea departe pe calea reflecșiunilor, îni strigară cu toții:

— Spune înainte, spune!

Maî răsufalai una și urmaî vorbind érași în numele oficerului englez.

Petrecurăm în minunata grădină Alamedî până când se perdu și cel din urmă trecător; întorcându-ne la hotelul nostru, cam înșelați în așteptările nôstre, că-cî, ah, nici unul din toți acei ochi frumoși, cu cari ne întâlneam în acea séră, dar nici măcar unul nu ne aruncase nici o privire încurăgiătoare; că-cî, ah, nici o „duegnă“ (servitoare bêtrână) nu ne trăsese într'un colț negru pentru a ne da un „rendez-vous“, șoptind cu fața misterioasă: „sunt dame din lumea mare;“ că-cî, ah, nici una din aceste gure grațioase, nu ne învitase a însoți pe stăpâna lor. Nimic din tôte astea. Amicul meû Tom, el maî cu samă, era neconsolabil. Punând piciorul seû pe clasicul pământ spaniol, el începuse a visa de o lume întrégă de încuistori, de duegne și de aventure, și acum era foarte surprins de a nu fi vëdut alt nimic, decât ceva, ce se póte videa în fiă-care oraș — și încă nici acest lucru nu-l vëduse cu ochii — adică este vorba, că un pungaș îi furase cu mare dibăciă batista și tabatiera din buzunar — nu pățise alt nimic.

Reîntorși la hotel cinarăm, mâncând un puî de găină și bênd vin de Tierno și de Malaga. Apoi ne culcarăm după ce însărcinasem pe feciorul să ne deștepte a dóua și de dimineța și să ne procure un conducător, care să ne póte prin pëdurile învecinate, unde aveam intențiunea a răpeđi puțin plumb englezesc prin trupurile vënatului spaniol.

A dóua și dimineța „Mozo de cafe“, adică feciorul din cafenea, orî cum.îi maî đicem „chelnerul“, bātu la 5 óre — punctual ca un rege, ca un aprod seû ca un călău, — la ușa nôstră. Dejunarăm în tótă graba și peste curënd plecarăm la vënatóre cu puscile pe umeri și însoțiți de un tinër băiat, anume Pedrillo, pentru a cărui onestitate ne garantase hotelierul cu parola sa de onóre, făcënd un gest demn de marele „Cid Campeador“, renumitul erou spaniol, care se vedea portretat pe însemnul hotelului seû.

Conducătorul nostru era cam de 12 ani, dar facultățile lui erau oțelîte prin asprimea sërăciei și agerite prin multele casuri de lipsă suportate de o natură, care la el era maî desvoltată, decât la mulți ómenî maî înaintați în etate. Obrazul seû mic, mânjit și murdar esprima maî mult instinctul dobitocesc decât inteligința ómenescă, ochii seî negri și înfocați, plini de viétă și de rëutate, aveau o espresiune de vicleniă. Vestmintele sale — și ce vestminte! consistau din o cămașă murdară și sdrențărósă, din pantaloni găuriți la genunchi și din o glugă, prin care îi eșia përul negru și strălucos; în urechi purta inele de zinc; era prototipul unui „haimana.“

Acest Pedrillo avea o inteligință surprindëtóre și era vorbeș ca — un spaniol. Pe drum ne povesti o mulțime de istorii și de aventure, care deveniau cu atât maî miraculoase, cu cât creștea maî mult numërul „pesetelor“ (monedă spaniolă), ce i dam și care, după cum se vede, îi stimulau memoria și-i întăriau fantasia. Cu deosebită predilecțiune vorbea de faptele unui óre-care Juan Roa, numit d'Antequerra, care pe atuncî, după cum ne spunea, împlea ținuturile din pregiur cu fapte înspăimëntătóre. După vorbele lui Pedrillo, Juan Roa sta prin munți și se coboria câte odată, maî cu samă când sufla „solana“ de la termurile Africeî, pentru a sëmëna rapt și mórte prin

pacimicile sate ale vălei de Vega, unde, după cum se afirma, se înțeleșese cu toți hangii într'un ținut de 40 miluri în pregiurul Malageî.

Spre amiađi ne oprirăm în pădure sub umbra re-creatóre a unui arbor stufos în depărtare ca de 10 miluri de la oraș. Locul era foarte plăcut, și un adăpost prea nimerit. Érba era désă și móle ca un covor de Aubusson.

— Se vede tréba, că la Aubusson se fac covóre bune, — observă unul din ascultătorii meî.

— Tacî, tacî, — esclamară toți ceilalți, — nu te amesteca în vorba altuia, lasă-l să spună în pace!

— Drept să vë spun, — đisei acum și eû, — nu prea 'mî place, decât mi se taie firul poveștei.

Pardon, — đise primul interlocutor, — pardon și mé értă, că nu voiî maî greși.

— Bine, bine, — respunsei, — ascultați dar de aci înainte în liniscea cea maî complectă.

În acel loc unde ne adăpostisem, — povesti oficerul englez, — dasem de un paiesano (țeran) și de două contrabandiști, cu cari împărțirăm provisiunile nôstre, și cari în schimb ne dădură ver o dóue pahare de vin spaniol, pe care 'l duceau cu sine în burduși de pele de capră. Ceî două contrabandiști aveau cai țepeni, erau înarmați cu pumnale și cu pistóle, pentru a apëra téncurile lor de chocoladă, de săpun, de tutun și de țigări în contra pumnalelor și a pistólelor granicerescî. Contrabandiștii erau flăcăi verți, companioni vioși și ca Pedrillo, plini de povești.

Feriți-vë de Spaniolii, cari vë spun istorii, feriti-vë.

Ceî trei ómenî nu vorbeiau de alt nimic, decât de ultima faptă a lui Juan Roa și despre spaima, pe care acest „salteador“ (haiduc) voimicos o împărăștia prin întregul ținut.

— Aș da o guineeă, decât aș putea să vëđ pe acest donn față 'n față, — đise Tom ridënd tare. — Mé prind, că întvederea nôstră ar fi tare interesantă.

— Sunt convins, — đisei eû cam nesocotit, — că l'aș cunósce între miî. Eri am vëdut maî mult de 20 portrete d'ale lui espuse în vitrinele Alamedei. Are o înfătoșare a dracului de uritá și sëlbatică. Contrabandiștii priviră cu sfíelă și cu témă împregiur, apoi începură de o dată a ride cu hohot. — Sëlbatic? Să nu credeți un lucru ca acesta sennor, đise țeranul. — Eû îmi voiî permite a fi de altă părere, eû, care maî de multe ori avui onórea de a mé afla față în față cu acest om, cu Juan d'Antaquerra, care este un om, ca orî ce altul, puteți să mé credeți, Domnilor.

Aruncaî o privire asupra aceluia, care îmi făcuse acéstă băgare de samă. De pe bluza sa de catifea, cusută cu patru șiruri de nasturi de aramă, de pe „sambreno“ (pălăria) al seû podobit cu o panglică lată și galbină de lână, de pe eșarpa sa roșiă, de pe ghetetele sale cu cioc, recunoscuî într'ënsul pe un arëndăș al unei moșiî bune de prin giur. Era un bărbat de statură miđlociă, cu o față onestă și domólă, a cărei trăsuri erau fine și regulate. El aruncase o părechia de ochi negri și vioi asupra-mî, ochi, ai căror privire părea a se încerca să pătrundă cugetarea mea cea maî intimă. D'asupra ochiului drept avea o rană lată, care abia se vindecase. Acéstă rană era un semn caracteristic. În mână ținea un biciu lung și la brêul seû sta înfipt un cuțit lat.

Așa precum mi se presenta acum lungit a lene pe erbă verde, ținând între degetile sale o țigară aprinsă — așa fi dat prea mult, decă ar fi voit să-mi pozeze, ca să fi putut schița astfel această figură frumoasă de bărbat. Un pictor mi-ar fi plătit această schiță cu parale bune.

— Juan Roa, — țise el, — a comis multe crime prin valea Granadei; Ducele de Wellington posedea aici o moșia mare, locuită și lucrată de aproape 300 țerani, și care moșia îi aduce ducelui vostru un venit de 50,000 dolari pe an. Ei bine, Juan Roa togmai acum a călcat pe bătrânul „abogado,” care servește ducelui ca administrator, și nu i-a lăsat nici măcar un duro din venituri. La această veste cei doi contrabandiști isbucniră într'un ris, tot atât de lung și tot atât de tare, precum fusese cel dintâiu.

— Nu e așa, că l'ați vădut pe acest Juan d'Antaquerra, — țisei cătră țeran?

— Din față 'n față, preă des, sennor.

— Și eă, — țise micul Pedrillo.

— Tu, și când? — întrebă Tom.

— L'am vădut în nóptea, în care s'a ucis bătrânul Baradas, samaragiul (proprietar de cai, în Spania însă mai cu sémă de catfri, deprinși a transporta sarcinile pe spinare.)

Omul cu rana încruntă sprâncenile.

— Carajo, — vociferă el, — da, mi-aduc aminte.

— Narați-ne istoria acestui omor, decă vă aduceți așa bine aminte de el, — țise Tom.

— Trebuie să știți, sennores, — țise Pedrillo, că la pólele lui Sierra de Mija în depărtare de aproape 5 miluri de aici, se află o „posadă” (un han) solitară, care se numește: „posada del cavalo,” fiind că hangiul, Martin Secco, a pus să-î zugrăvescă pe însemn un cal mare, alb.

— Acest Martin Secco este unchiul lui Juan d'Antaquerra. Este însurat și are două fete. Tărâmul învecinat este deșert de locuințe omenești și adese-orî se întâmplă, ca un călător rétăcit, care bate séra la pórtă hanului pentru a petrece nóptea acolo, să greșescă a două și drumul, și să se pérđă prin locurile mocirlose din pădure seă să cadă pe o ripă în gios, astfel încât mai în urmă să nu se mai audă nimic de el. Mă înțelegeți, sennores?

Omul cu rana zimbi jucându-se ca pe nesciute cu cuțitul seă.

— Într'o nópte, mai astă primăvară, condusei până la „posada del cavalo” pe Pedro Baradas, samaragiul de la Cordova, care se rétăcise prin pădure. că-cî era întu-neric, ca în cugetul unui ovreiă. Pedro era tare bătrân. mai mult orb decât cu ochi, și nu âmbulase încă nici o dată pe aici. Fiind-că se ridicase o furtună, mă rugă să rămân cu dânsul, și-mi promise, a mă răsplăti bine. Bătrânul Baradas era bogat, câștigase mulți bani pe timpul războiului de independență, precum și pe timpul ultimului război civil între Carliști și Cristinești; maicei Dommului din satul seă de nascere, anume Jacu, îi dăruise trei icone de argint curat.

Cina noastră fu compusă din „bacallov,” struguri și din pâne. Pe când cinam în odaia de óspeți a pasadei, auđiam vântul bătând și trîntind lodurile de dinaintea ferestrilor (în tótă casa nu se găsia nici un geam la ferestrii): auđiam tunetul durduind și sforăind cu un răsnet îngrozitor și refrângându-se cu vuet în colțurile munților; auđiam vîjăitul vântului, care răscolia și mătura viile și valea de

Vega. Era trist și îngrozitor acel loc pentru sërmanul de mine, care n'am nici tată nici mamă, bunii mei sennores. Mă temeam tare, că mă vor omori, deși simțiam prea bine, că nu meritam această ostenelă și că mórtea unui nenorocit orfan nu va putea aduce nimenui nici un folos. Mă temeam mai cu samă, fiind că soția lui Martin, o babă scârbosă, din provincia Baschilor, nu mai înceta cu întrebările ei, care de care mai turburătoare. Ea spuse bătrânului Baradas, că locurile din pregiur ar fi pline de contrabandiști și de hoți; îi povesti istorii, de ni se făcea pèrul măciucă în cap, și-l întreba cu o insistență remarcabilă, decă dorme greă.

— Nu, — țise Baradas, — în războiul purtat contra lui Josif Bonaparte, am învățat meșteșugul de-a dormi cu un singur ochi, și mă folosesc de acest avantaj, când este de lipsă.

— Dar ce ați face, decă v'ar ataca?

— Depinde dela împregiurări! De ce să fiu atacat? N'am decât 20 duros în buzunar, pot deci să dorm liniscit.

Tóte aceste întrebări mă puseră în mare nedumerire, iubitelor mei sennores. Înaintea ochilor mei se 'nvértiaă năluce sângerose și mă făceaă să tremur ca trestia de vifor. Aveam presimțirea unei nenorociri și mă ascusei înderătul bătrânului Baradas, care cu tóte bătrânețele sale și cu neputința sa, mi se părea ca un scut în contra ucigașilor, cari după simțul meă, trebuiaă să fiă prin pregiur.

Sosind ora de dormit, veni femeia lui Martin și ne spuse cu o voce cam poruncitoare, că trebuie să ne ducem în odăile nóstre. Eram singurii óspeți în „posada.”

Baradas, care, se vedea tréba, simțise și el ceva, declară, că voiesce să dormă cu mine într'o odaiă. Inez Secco îi respunse însă fără sfîelă, că el va dormi singur, că-cî odăile nu ar fi întocmite, ca să dea adăpost la vagabonđi, precum așa fi eă.

Eă, firesce, nu țisei nici „cîre” la această. Nici Baradas nu persistă mai departe și fu condus seă mai bine dus în etagiul întâiu, unde se preparase o odaiă pentru dânsul. Pe mine însă, pe mine sërmanul de vagabond, — cum mă numia ea, — mă puse pe nisce paie, care erau așternute într'un fel de becîu (măpere suterană) unde fui închis, după ce mi se recomandase, ca să dorm ca un — mort.

Mă aședai pe pipăite pe asternutul meă. Paiele erau umede. Mă cuprinse un fior, că-cî în mintea mea mi se păru, că aceea umeđelă ar fi — sânge. Mi-ar fi fost cu neputință de a dormi. Stam lungit acolo în întu-necime și mă rugam din tot sufletul la maica Dommului, să se milostivescă de mine, tremurând peste tot trupul, ascultând cu frică un vuet straniu în posada teribilă. Aceăa ținu cam o oră și jumătate. Se făcu linisce și eă începui a adormi, pe când zării o rază de lumină furișându-se pe gaura bróscei dela ușa mea. Ușa se deschise și femeia lui Martin intră la mine. În mână ținea un cuțit lung și lat, cu vârful și cu tăișul ascuțit. Lucia a primejdiă. Mă cređui mort. Un bărbat însoția pe baba cea gróznică.

Era Juan d'Antaquerra.

Spaima imi tăiasse tóte puterile. Inez mă cređu adormit. Imi cercetă buzunarele din care-mi scóse două cuarți de dura — tot ce aveam pe lume. Apoi imi ținu mai de multe orî luminarea dinaintea ochilor, pentru a se convinge,

că dorm și se duse în fine morăind: „Coramba,“ numai o jumătate de duro cu totul! Acest dobitoc nu merită nici o lovitură de cuțit și ne fură încă și taca de găzduit. Să ne mai vină numai încă odată ..“ Apoi o auzii șoptind încetinel cu Martin Secco. Se sfătuiră asupra sorței mele. Nu mai puteam nici resufla de frică. Mi se părea că simț răceala cuțitului, care scârțâia la grunzul meu. Ușa se închise. Resuflai érași, și trâmisei o rugăciune de mulțămire cătră maica Domnului „del filas.“ —

Pasurile se depărtară; auzii cum se urcară pe scări, și cum bătură la ușa bătrânului Baradas, care, ca un om prudent, se baricadase, pe din lăuntru.

— Scólă, domnule Baradas, — strigară ei, — scólă, că te caută cine-va.

Dar bătrânul Baradas dormia séu prea greú séu nu dormia destul de greú, pentru a da ver un răspuns.

Juan și Martin se sfătuiră un moment, apoi înfundară ușa, care se deschise cu un trosnet scurt. Se auzi un țipet teribil.

— Ajutor, Pedrillo! „Adjuda por amor de nuotra senora santisima!“

Apoi auzii, cum aș dice, ca o gărăélă, un ton, cum se aude, când cuțitul măcelarului taie gítul mielului; și pe când se sèvèrșia acéstă faptă teribilă, cele două fete ale lui Martin, cântau cât le lua gura și jucau un „bolero“ în coridor pentru a năbuși acele țipete și vâetături, care îmi închiegaseră sângele prin vine.

Aici Pedrillo se opri.

— Continuă, — dice Tom cu nerăbdare —, spune cum ai putut scăpa.

În loc de a vorbi, Pedrillo întinse mâna.

— Décă nobilii „sennores“ ar avea bunătatea de a mă ajuta în slaba mea memoriă.

— Da, înțeleg, — disei eú, aruncându-í un peseto, — urméză înainte Pedrillo!

— Faceți réu a încuragia pe acest pui de hoți, pe acest „picaro,“ faceți réu, „senor caballero,“ dice spaniolul cu fruntea încruntată, și cu un aspect îngrozitor, — sunt convins, că este un tilhar, un trădător, și că el înadins a dus pe bietul bătrân, pe Baradas în „posadă,“ pentru ca să fiă asasinat. În loc de a se supèra, Pedrillo își ridică mâinile spre cer cu o espresiune de blândeță, rugându-se de milostivul Creator, și de sânta maica Domnului, să i se erte acestui om calomnia, de care se făcu culpabil.

Apoi povesti mai departe.

Nu putui să închid totă nóptea nici măcar un ochiú.

Des de diminéță mă scutură din paie hangióica și-mi spuse, că bătrânul Baradas s'ar fi dus singur prin pădurile de Antaquerra. Martin Secco mă întrebă, cum petrecui nóptea. Eú îi respunsei, că am dormit ca o marmotă. Îndată ce trecui peste pragul ușei, începui să fug, dar să fug, ca un epure și o tulii până la Malaga, unde mă culcaí, dormind totă ziua ca un „torpedo“ sub arborii Alamedei, uitând astfel de ostenéla și de gróza nóptii.

— Negreșit vei fi însciințat autoritățile, pe „alguazil“ despre acéstă întâmplare, — dise Tom scuturând a lene cenușa de pe a treia țigară, ce fuma.

— Sunt un biet vagabond, un „picaro“ dise Pedrillo cu vocea înăbușită de lacrimi, — nimeni nu mă-ar fi dat credământ. Și apoi bătrânul Baradas era un străin din Cordova séu din Iacu, cine mai băga de samă, decât este cu un om mai mult séu mai puțin în Granada; de atunci însă cele două fete ale lui Martin s'au trâmisi la închisórea dela Barcelona, prindându-se ca părtașe ale contrabandiștilor de la Iacu.

Dar acum „sennores“ amiađa a trecut, și decât voiți să sosiți înaintea înseratelor la „Sierra,“ cređ, că ar fi bine să plecăm.

Pe când noi ne puneam capsule pe cocoșii puscilor nóstre și ne pregătiam de ducă, spaniolul cel cu rana, care ascultase la povestea lui Pedrillo cu tóte semnele unei nerăbdări pronunciate, inhățá pe puil de mișel de braț și strîngându-l ca printre clește, îl biciui, ocărându-l tot odată, se înțelege, în limba spaniolă. Acéstă se făcu însă cu o iuțélă de fulger, astfel încât nu putui înțelege alt nimic, decât, că 'l pedepsese, fiind că ne povestise o „gramadă de minciuni.“ Acéstă cel puțin era părerea mea, atribuind nécazul Spaniolului, afrontului ce dase Pedrillo, prin istoria sa, națiunei spaniole dinaintea străinilor.

Dar acéstă supèrare, care după totă aparința băgase pe Pedrillo în „grózá,“ din nefericire, avea o altă causă, pe care eram să o cunosc în curénd, și de care, în acel moment, nu mă temeam câtúși de puțin. Ne luarăm ziua bună dela țeran și dela contrabandiști și pornirăm conduși de Pedrillo. Străbăturăm tufișele dealurilor, purtând un rësboiú crâncen în contra vènatului din pregiur. Făcurăm însă mai mult sgomot decât ispravă, zărind mai puțin epuri, decât corbi. Astfel ajunseseam la pólele aceluí munte, pe a căruí muchă se află micul oraș d'Antaquerra, renumit prin revolta Maurilor în al șése-sprè-decelea secol. Aveam mare lipsă de conducerea lui Pedrillo. Fără ajutorul lui am fi cădút póte și de 20 de orí în acele prăpăstii, atât de dese pe munții spaniolí. (Va urma.)

I o a n M a i o r e s c u .

În al douilea și-al treilea deceniú al secolului de față studia prin scólele din Ardeal, mai ales în cele românesci din Blaj, o pleiadă de tineri români, cari devenind apoi bărbați au contribuit fórtè mult la opera redeșteptării și a regenerării poporului nostru. Din acea pleiadă au eșit ómení de sciință, limbiști, istorici și jurisprudenți, bărbați politici însèmmați, literați și publiciști vestiți. Unii dintre dènșii s'au mutat din lumea acéstă, lăsând în urmă-le o memoriă neperitóre; alții măi trãesc încă și, în ciuda adân-

celor bătrânețe, urméză a-și împlini cu zel și cu hârniciă misiunea, căreia se devotaseră din fragede tinerete.

Unul dintre cărturarii ardeleni din numita pleiadă, și adevă unul dintre cei măi lăudați și măi energici, a fost Ioan Maioreșcu. Memoria acestui patriot neobosit se păstréză cu o egală reverință la Români de dincóce și de dincolo de Carpați, că-cí el s'a devotat în aceeași măsură și pentru unii și pentru alții. O biografă completă a renumitului bărbat ar fi fórtè instructivă pentru generațiunile

de astăzi, care încep a lăpăda de pe umerii lor crucea purtată de bătrâni cu atâta trudă și cu atâtea sudori. Însă o astfel de biografă nu e în puterea noastră a o face; o lășăm în sarcina vre-unuia dintre contimpurarii încă în viață ai răposatului Ioan Maiorescu.

Cu toate acestea ne vom încerca să dăm cetitorilor nostri măcar o schiță biografică, fiă cât de scurtă, fiă cât de necompletă ar fi. Întru acesta ne vom folosi de puținele notițe, cuprinse în *Lepturariul* răposatului Ar. Pumnul, de nisce informațiuni primite dela D. T. Maiorescu și cu deosebire de un articol al D-lui G. Barițiu, publicat în „*Transilvania*“ din 15 Iuliu 1877.

Ioan Maiorescu s'a născut la anul 1811 în satul *Bucerdea* lângă *Blaj*. Numele lui de familie era *Trif*; însă familia *Trif* sta în legătură de rudenie cu familia lui *Petru Maior* și de aceea Ioan *Trif* luă mai târziu numele de *Maiorescu*. *Trifescii* din *Bucerdea* erau înrudiți și cu familia episcopului *Samuil Vulcan* de *Oradea-mare*. Așa dară Ioan *Maiorescu* nu putea decât să se mândrească cu tradițiunile din familie!

Tinărul *Maiorescu* și-a făcut învățăturile primare și gimnasiale în școlile românesce din *Blaj*; în anul 1829 el absolvă acolo cursul de filosofie, care era numai de-un an. Părinții ar fi dorit, ca el să se consacre studiului teologiei. Însă tinărului *Maiorescu* se vede, că nu-i prea plăceau regulile monastice, de care se ținea pe atunci preoțimea blajană. El avusese vorbe neplăcute cu unul din canonicii cei mai bătrâni, după cum ne spune *D. G. Barițiu*. Din această cauză n'a fost admis la cursul teologic. Ioan *Maiorescu* se duse la *Cluj*, unde începu să urmeze învățăturile filosofice tot în anul întâiu „din cauză că facultatea filosofică din *Blaj* nu era recunoscută ca atare.“ Aci *Maiorescu* era conscolar cu *D. G. Barițiu*, cu care avea cunoscință încă din anii copilăriei.

Ioan *Maiorescu* nu remase în *Cluj*, decât o lună de zile. El se mută la *Oradea-mare* și se puse sub scutul episcopului *Samuil Vulcan*, protector al tuturor tinerilor talenți. Absolvind cursul filosofic, Ioan *Maiorescu* trecu la *Peșta*, unde termină apoi și studiul teologiei, tot cu ajutorul vestitului mecenat din *Oradea-mare*. Pe la anul

1835 junele teolog se rentorse la *Blaj* și se prezentă la episcopul *Ioan Lemeni*. Acesta destină pe *Ioan Maiorescu*, ale cărui cunoscințe le admira. „pentru *Augustineum* din *Viena* spre a depune doctorat din teologie, ceea ce în acele tipuri însemna foarte mult.“ *Maiorescu* se duse la *Viena* în toamna anului 1835 și în anul următor depuse mai multe esamene. Pe atunci se afla în convictul vienez dela *Viena* un alt june teolog ardelean, trimis acolo de episcopul neunit, *Vasilie Moga*. Era *Ioan Popasu*, fostul protopop al *Brașovului* și episcopul de acum al *Caransebeșului*. Cei doi teologi făcură cunoscință unul cu altul și de atunci nu numai că remaseră amici intimi, dar mai târziu intrară și în legături de înrudire.

În *Viena* *Ioan Maiorescu* avu ocaziune de-a da în vorbă cu teologi și juriști de frunte, germani, italieni și unguri. Prin acesta el se puse în curentul ideilor, de care era povățuită junimea altor naționalități. Spiritul lui se desvoltase pe deplin, cunoscințele i se înmulțiseră astfel, încât nu mai puteau rămânea nefolosite, îndemnul spre fapte devenise nevincibil. Dar unde putea să-și găsească *Ioan Maiorescu* o sferă de activitate destul de largă în asemănare cu energia lui? Pe atunci junii *Ardeleni*, cari trecuseră prin școle mai înalte, aveau datine de-a căuta în țerile române de dincolo de *Carpați* un câmp mai întins și mai mulțămitor pentru folosirea cunoscințelor câștigate cu

multă trudă și cu mari opintiri. Așa făcu și răposatul *Ioan Maiorescu*. Urmând esemplul lui *George Lazar*, al lui *Romanțai*, *Fabian Murg*, *Bojincă*, al lui *Gemilie* și *Aron*, el trecu în țera românescă, anume pe la *Brașov*. Acesta se întâmplă în luna lui *August*, anul 1836. Alții pun anul 1838.

Primul post ce l'a ocupat în Țera românescă a fost destul de modest în privința rangului, dară nu fără însemnătate din punctul de vedere al învățământului național. Adecă *Maiorescu* devenise mai întâiu simplu învățător elementar la școala din orașelul *Cerneț*, lângă *Turn-Severin*. Adevărat, că cunoscințele lui covârșeau pe de parte acasă modestă sferă de activitate; dară junele învățător n'avea să rămână mult timp într'un asemenea post. O norocită

Ioan Maiorescu.

întâmplare i-a deschis acea carieră, în care putu să-și arete toate talentele și totă capacitatea ca om de școală.

Într'una din zilele anului 1837 principele Alesandru Ghica, cu privilegiul unei călătorii prin Oltenia, se opri și în orașelul Cerneț și asistă la o lecțiune a lui Ioan Maiorescu. Mulțumit și impresionat de acea lecțiune, Domnitorul se informă mai cu de-a-măruntul despre jumele învățător și toate informațiunile primite erau în favoarea și spre lauda acestuia. Alesandru Ghica, român cu destulă durere de școle, cunoscuse îndată, că învățătorul din Cerneț nu trebuia ținut mai îndelung între pereții unei școle elementare. Principele dispuse numai decât, ca Maiorescu să fiă strămutat la Craiova în calitate de director al gimnasiului de acolo său, după cum ne spune D. G. Barițiu, în calitate de inspector și de profesor de istorie.

În Craiova Ioan Maiorescu se căsătorise deja în luna lui Octomvrie. El își luă soția pe sora amicului său Ioan Popasu, anume Maria. Ca profesor în Craiova Ioan Maiorescu avea să se lupte cu tot felul de greutăți, provenitoare din partea colegilor săi. Acestia merseră atât de departe, încât îl traseră la judecată pentru un articol publicat în Fóia pentru minte din anul 1838, No. 16. Cu toate acestea dânsul remase neclătit la postul său până în anul 1842.

Anul acesta însă a fost fatal pentru Ioan Maiorescu. Principele Alesandru Ghica se supăraseră pe dânsul din nisele cauze, pe care nu le mai însirăm aici. Maiorescu fu esilat la Brașov, fără chiar a fi fost ascultat din partea Domnului. În Brașov petrecu de primăvara până toamna, dar nu petrecu în nelucrare, cum ar putea să facă mulți, decât i-ar ajunge asemenea nenorociri. Ioan Maiorescu scrisese neobosit în Fóia pentru minte și condeii săi deveni una dintre cele mai puternice arme pentru apărarea naționalității și-a limbei românești.

Peste curând Ioan Maiorescu a fost chemat la Jași, unde i se dăde funcțiunea de profesor de istorie la seminarul (gimnasiul clerical) din Socola. Nici în capitala Moldovei împrejurările nu erau favorabile pentru dânsul. Într'aceea principele Georgiu Bibescu ocupase tronul din Bucuresci. Acesta invită în anul 1844 pe Maiorescu, să se întoacă în Craiova și să-și ia postul de mai înainte. Cu câți-va ani în urmă Maiorescu trecu din Craiova la Bucuresci și anume ca profesor de istoria universală.

Meritele câștigate până acum pe tărâmul învățămîntului nu puteau să nu recomande pe acest bărbat și pentru funcțiunii mai înalte. Astfel în anul 1847 Ioan Maiorescu ajunsese inspector școlar al școlilor din Muntenia, împreună cu D. Tr. Laurianu. Dânsul ar fi fost capabil să aducă țerei mari servicii în această funcțiune atât de importantă, decât n'ar fi trebuit să o părăsescă prea curând. Patria adoptivă reclama serviciile zelosului și învățatului Maiorescu într'o altă direcțiune, nouă pentru dânsul, dar nici decum neaccesibilă talentelor lui. Vom să vorbim de frumoasa misiune ce i-a fost încredințată în anul 1848.

Guvernul provisoriu din Bucuresci trimise pe Ioan Maiorescu ca agent diplomatice la parlamentul german din Francfort. Aici el făcu cunoscința cu cei mai de frunte bărbați ai Germaniei și în deosebi cu cavalerul de Schmerling, vestitul ministru de mai apoi al Austriei. Revoluțiunea din Francfort cășună și agentului român destule neplăceri. În cele din urmă misiunea lui Maiorescu

pe lângă Dieta germană rămase fără nici un succes, căci pe de-o parte țările române au fost ocupate în comun de Turci și Ruși, era pe de altă parte politica europeană deveni ostilă mișcămintelor liberale. Prin urmare Ioan Maiorescu n'avea ce să mai aștepte în Francfort, cu atât mai vârtos, căci trăim încă nu-și mai aduceau aminte de dânsul. În ceea ce privește participarea lui Ioan Maiorescu la mișcările politice ale Românilor de dincoace de Carpați, vom cita însăși cuvintele D-lui G. Barițiu:

„... În 1849 (Maiorescu) veni (din Frankfort) la Viena, unde se alătură lângă deputațiunea națională compusă din Transilvanii, Bănățeni și Bucovineni, spre a conlucra pentru emanciparea Românilor din țările austriace. De atunci încôce vedem și pe Maiorescu subscris la toate actele naționale, câte au eșit din consiliul acelei deputațiuni.“

„După reocuparea Transilvaniei și după ce feldml. Lud. Wohlgenuth în Sept. 1849 ocupă postul de gubernator civil și militar al acestei țări, Maiorescu încă descinse în patria sa primitivă, stete cevași în Sibiiu, călători apoi în munții apuseni, unde ca un istoriograf critic culese faptele belice petrecute sub conducerea prefectilor și anume a nefericitului Avram Iancu, a preoților Simeon Balint și Vlăduț și a lui I. Acseste Sever, spre a le turna în formă de raporturi, ceea ce se și 'ntemplă'. După o petrecere de câte-va săptămâni în munți, Maiorescu se rentorse éráși la Sibiiu, unde conlucrá din toate puterile, pentru ca să abată dela fruntași Românilor unele pericole capitali, de care numai contimpurani săi își pot face o ideeă chiară“
... „Decă câți-va prefecti și tribuni scăpară din prinsóre, și decă unii nu-și perdură vieța, meritul este în parte mare al lui Maiorescu.“

„Neobosit precum era Maiorescu, pe la începutul anului 1850 lăsându-și familia de-o-camdată în Brașov, călători éráși la Viena, spre a confăptui împreună cu ceilalți membri ai deputațiunei naționale la emanciparea în faptă a mult cercatei noastre națiuni“²⁾.

Tot în anul 1850 Ioan Maiorescu, perdând orice teren de activitate politică în favoarea Românilor austriaci, primi în Viena postul de traducător român la Fóia legilor imperiale. Până la anul 1853 el purtă numai singur această funcțiune, érá dela 1853 până la 1856 avu coleg pe D. Florian Aron. În anul următor își primi și Maiorescu dimisiunea, dimpreună cu salariul pe două ani.

După aceea el întreprinse fără întârziere prima sa călătorie în Istria, cu scop de-a cunoșce pe Români istriani și de-a le studia limba. Din Istria se întorse la Brașov, unde-și aduse și familia. Dar aici poliția priveghindu-l de aproape. Maiorescu se duse în Moldova și petrecu cât-va timp cu vechiul său amic, Const. Hurmuzache. Trecând apoi la Bucuresci, el fu îndată esilat de cătră caimacamul Ales. Ghica și se vedu silit a se rentorce la Viena. După căderea caimacamului reveni din nou în România și căpătă postul de director al cancelariei comisiunei centrale din Focșani.

În anul 1860 Ioan Maiorescu, aședându-se în Bucuresci, fu numit director al Eforiei școlilor și profesor de istoria română la Universitate. Două ani și jumătate asudă

¹⁾ „Veđi-le tipărite în Romanen der oesterr. Monarchie, Wien, cum și Magazinul istoric Fasc. VIII.“

²⁾ Transilvania 15 Iuliu, 1877.

neobositul bărbat în funcțiunea de director al școlilor din România, introducând reforme salutare, muncind fără preget și noapte. El a întâmpinat și pe acest teren o mulțime de greutăți și neplăceri, care în cele din urmă l-au silit să-și dea dimisiunea.

După ce mai întreprinse o călătorie în Istria și alta la Berlin, Ioan Maiorescu se puse cu mare zel pe studiul istoriei. El cetia foarte mult autori bizantini, ca să descopere noi isvoare cu privire la trecutul Românilor. Și Români așteptau încă mult dela un bărbat ca acesta, al cărui zel și energiă înfruntau cu atâta tăria toate ostenețele și necazurile. Nimenea din câți au avut norocirea de-a cunoște pe Ioan Maiorescu, nu va sta la îndoială, că el n'ar fi voit a servi și mai departe sub drapelul progresului în științe și-a culturii naționale. Dară morțea îl ajunse deja în anul 1864, în 5 ale lunii septembrie.

Întregă viața lui Ioan Maiorescu a fost agitată și turburată, încât putem să o numim o Odyssea în felul ei. Încă de pe timpul, când studia, neuitatul repocat începu să fiă aruncat încoco și încolo de aspra mână a ursitei sale. Mai târziu el deveni ca un fel de meteor mereu în rătăcire, care nu-și găsește nicăiri punctul de fiesare. Surprinderile neplăcute și neprevăduțele suferințe îl impresurau la tot pasul, de nu mai putea nici măcar să scie, care unde încep se și care unde au să înceteze. Multe-î veniau dela sorte, multe însă și dela omeni. Acela, care va scrie pe larg biografia lui Ioan Maiorescu, ne va arăta cu de-amăruntul și cauzele suferințelor lui. Noi nu putem să o facem, că-că n'avem la îndemână destule informațiuni.

Până aici n'am vorbit încă nimic despre Ioan Maiorescu ca literat. Eță ce ne spune repostatul Ar. Pumnul în această privință:

„El (Maiorescu) a scris mult în Folia pentru minte ect., apărând limba română contra lui Schuler, arătând, că

ea este latină; a demonstrat, că Românii se trag din Romani și nu din Daci, după cum voia să arete inginerul Popoviciu; a dovedit din numele locurilor și orașelor din Ardeal, că Românii sunt mai vechi locuitori în fundul regiunii, decât Sasi. Del 1848 încoco a scris mult pentru drepturile Românilor din toate provinciile; a făcut multe călătorii în cauza limbistică pe la Românii Istrieni; el a propus principiul: că ortografia română cu litere latine trebuie să aibă atâtea semne se și litere, câte sunete simple are limba.“

În cercetările sale asupra limbii Românilor din Istria Ioan Maiorescu ne-a lăsat un op limbistic de mare însemnătate. Opul acesta postum s'a publicat la Iași în anul 1874 prin îngrijirea domnului Titu Maiorescu. Titlul cărții este: Itinerariul în Istria și vocabularul Istriano-Român.

În scrierile repostatului Maiorescu găsim un stil bărbătesc, plin de nervi și cu întorsături adese ori foarte elegante. Limba lui e corectă, alasă și curată. În ceea ce privește fondul remarcăm înainte de toate bogăția de idei, profunzimea și logica în cugetare, tăria dovedilor. În scurt putem dice, că lui Ioan Maiorescu nu i-a lipsit mai nici una din acele însușiri, care fac pe adevăratul scriitor: cunoștința limbii, studiul serios și temeinic, iubirea adevărului și arta d'a-și espune ideile în mod lămurit și inteligibil. Ar face bine junii literați și cărturari de astăzi, să cetască mereu și să recetască scrierile lui Ioan Maiorescu, că-că mult și mare folos vor trage dintr'ensele.

Ar mai rămânea să amintim ceva despre Maiorescu ca părinte și ca educător al copiilor se. Vom dice numai atât: el a purtat multă grijă de creșterea și de instruirea fiului și a fiicei sale. Cine cunoște pe d. Titu Maiorescu și pe doamna Emilia Humpel-Maiorescu, nu se va mai îndoi despre acesta.

Pentru mirese și pentru neveste tinere.

(Prelucrare după Bar. de Knigge.)

Mirtul de mirasă ornază pèrul capului te, iubită soră, și pe fruntea ta mai străluce încă binecuvântarea preotului. Tu intri astăzi cu via bună în viața conjugală. Cine s'ar putea bucura mai mult de acesta, decât togmai eu fratele te, eu, care te-am iubit atât de fierbinte. Ziua cununiei tale e pentru mine o și mare, și de serbătoare. Vede, că din toate părțile și se aduc urări. Tu vei fi încredințată, că inima mea de frate încă-ți doare binecuvântarea cerului. Fiă, ca toate și lele vieții tale conjugal să se petreacă în mulțămirea, pe care o simți astăzi! — Amorul mirelui te iple acum totă inima ta: cum deci s'ar putea îndoi cine-va de fericirea ta? Acest amor te va mângăia și te va înveseli chiar și în ore triste și tulburate. Totuși, iubită soră, nu-mi vei lua în nume de rău, decă voi adauge și o mică învățătură pe lângă urările mele de astăzi. În momentul de față ea și se va părea cu totul de prisos, dară pe viitor pôte că-ți va prinde bine. Numai te rog, să nu tragi la îndoială bunele mele intențiuni.

Amorul, iubită soră, așa e din fire, încât adevărata lui esință n'ar trebui să sufere nici scădemânt, nici adaus. Casul din urmă e cu neputință în ceea ce te privește pe

tine, eă casul dintăi, ori-cât ai protesta, totuși ar putea să și-se întemple. Cu timpul toate pasiunile se tēmpesc, unele mai mult, altele mai puțin, după cum le-a fost și lucrarea, mai mare se și mai mică. Amorul nici odată nu e mai periclitat, decât atunci, când obiectul se și se află tot deuna în stăpânirea noastră. Până când omul nu e căsătorit, până atunci si amorul se și rămâne mereu deștept, că-că speranțele puțin sigure și chiar îndoișe întrețin focul lui nestins. Dar în căsătoria esperința ne dovedesce, că uneori chiar și aceia, cari se iubiau mai cu patimă, devin reci unul pentru altul. — Totuși scopul me și nu este, iubită soră, de-ați tăia inima prin aceste afirmațiuni, ori-cât de adevărate ar putea să fiă. Primesce din parte-mi câte-va povețe, cu ajutorul cărora te vei putea feri de neplăcerile, produse de lipsa de amor în viața conjugală. Că-că așa să sci, că norocul și durata amorului conjugal atarnă mai vèrtos dela purtarea cea bună și înțeleptă a nevestei. Decă vei păzi regulile următoare, decă le vei avea tot deuna înaintea ochilor, apoi poți fi încredințată, că nici când nu vei avea a te plange de lipsa fericirii conjugal, nici de lipsa de frăgezime din partea soțului te. Esperința va să-ți probeze, decă eu am dreptate, ori ba.

Étă învățăturile mele:

1. Fi cumpătată în frăgețimea și dragostea ce ar ești bărbatului. Prisosul dragostei și-al frăgețimei pot fi uneori tot atât de stricăcioase amorului, ca și lipsa lor. Amorul numai așa se susține, decât el nu încetează nici odată de-a mai aștepta și de-a mai spera câte ceva, decât nu atinge la sațiă. De vei năvăli deja la început cu prea multă frăgețime asupra soțului tău, el nu va fi în stare să suporte tot farmecul inimii tale. Ține minte: „ce-î prea mult, nu-î sănătos.“ Ce se va face peste erno acela, care în decursul verei și-a consumat toate provisiunile? — Gândește, că legătura voastră e pe viața întrégă. Trebuie să fi cruțătoare în toate manifestațiunile tale dragostose față de bărbat. Învață măestria de-a da puțin, și totuși să fiă mult. Bărbatul să nu potă gusta amorul tău, decât picătură de picătură; nu-î deschide prea tare inima ta, ca nu cumva să-l cuprindă sațiul. Arată, că-l iubesci, dar nu-î ar eța, că-l iubesci prea mult, că-ți prea multă siguranță ar putea să-l facă de tot nepesător.

2. Nu te plânge nici odată de r e c e l ă adevărată se u numai închipuită a bărbatului tău. Nisce plângeri de felul acesta de cele mai multe ori nu ajută, ci strică. Amorul nu se împune și nu suferă silă. S'ar putea într'adevăr, ca amorul soțului tău să mai scadă, să mai p e r d ă din focul de altă dată, că-ți astfel sunt legile firei. Tu îns e feresce-te de-a-î face imputări pentru acesta. Din contră, vei trebuî să-l tratezi cu mai mare grijă și cu mai multă frăgețime. Caută de fi amica lui cea mai dragostosă și mai intimă. Amicia și amorul sunt strins legate una cu alta; în decursul vieții putem dice, că între căsătorii domnesce mai mult amicia, decât amorul. Și e t ă pentru ce: para amorului se consumă încetul cu încetul, e r ă amicia mereu se întărește prin cunoștința mai intimă și mai îndelungată. Temeiul amicii e credința se u fidelitatea. Credința ne p e t r u n d e cu atât mai mult, cu cât bănuiesce mai puțin nepesarea și recela. Mai adauge la acestea și următoarea împrejurare: în viața omului sunt momente, ba zile și săptămâni întrégi, când bărbatul e tulburat de grijă și de necazuri, astfel încât inima lui se pare împietrită față de dulcile simțăminte ale amorului. Atunci nevasta să nu mai mărească suferințele soțului ei prin bănueli și imputări; Tu să nu crești nici decum, că bărbatul tău a încetat de-a te iubi, decât din când în când i se întâmplă să se uite întunecat la tine și să-ți dice vre-o vorbă neplăcută. E r ă de cumva amorul se u într'adevăr a început a se reci, atunci nu te ar eța, că simți acesta, ci aproprie-te de bărbat cu toate semnele unei inimii bune, c e r c ă a-l câștiga din nou prin farmecele purtării tale celei înțelepte. Fă toate după placul lui și cuvântul nici odată nu i-l călca.

3. Fi părtașă din inimă la toate cele ce se întâmplă bărbatului tău. Alipirea femeii și nobila ei însușire, de-a participa la cele ce se întâmplă bărbatului, măgulesce prea mult amorul nostru propriu și inima noastră. Participarea femeii, împreună cu prudența și cu dragoste, e un adevărat balsam pe inima bărbatului. La mii de neplăceri nevasta nu ne p o t e ajuta nici cu fapta, nici cu sfatul: cu toate acestea noi ne bucurăm v e d ă n d u - o , că simte cu noi și ea noi. Prin această participare, iubită soră, vei câștiga încă și mai mult inima soțului tău.

Fi credincioasă lui tovaroșă la bine și la rău! Chiar și când nenorocirile provin în parte din vina lui, tu nici atunci să nu pregeți a împărți cu d e n s u l supărarea: nu îndoi muștrările lui prin muștrările tale. Cu cât vei fi mai cruțătoare, cu atât îl vei îndatora mai mult. Pe de altă parte îns e feresce-te și de păcatul de-a voi să sci toate. Când vei ivindu-se vre-o încrețitură pe fruntea bărbatului tău, nu cerca a-l descose cu sila, ca să-ți spună și ceea ce nu vrea. Sunt în viața multe supărări, care ne amăresc și mai mult, decât suntem siliți a le împărtași altora. Mai departe, să nu te dai la v e r e r i și la bociri; arată, din contră, că ești inimosă și gândește-te la modrul, cum s'ar putea înlătura nenorocirile. Sunt în fine și împrejurări de acelea, care la părere n'au nici o însemnătate, cu toate acestea nevasta va ținea samă de d e n s e l e . Astfel bună o r ă , bărbatul preferă cutare fel de mâncare, găsește cu cale a se întogmi în locuință după un gust al se u particular, are o deosebită pornire pentru cutare lucru se u pentru cutare petrecere: ei bine, și față de acestea nevasta are să respecte preferințele bărbatului. Privește, iubită soră, pe soțul tău ca pe un amic, care ți-a venit în casă ca un o s p e ; silește-te în tot chipul a-l îndatora cât mai mult prin purtarea ta.

4. Fă bărbatului tău casa plăcută. De multe ori femeile sunt înșeși de vină, decât bărbații se înstrăineză de cătră d e n s e l e . Nici să te miri, că bărbatul își caută petrecerile afară din casă, când nevasta nu chivernisește, cum se cade, nu se îmbracă, cum ar trebui, și nu scie să placă. E t ă mai cu samă motivele, care fac pe bărbați să p e r d ă gustul pentru plăcerile din familie. Perdându-se acest gust, apoi și fericirea vieții conjugale a încetat. Silește-te așa dară a deprinde pe soțul tău, să nu-și găsescă mulțămirea decât numai acasă, fă ca singurul se u farmec să fiă petrecerea în cercul familiei. În chipul acesta și tu te vei simți fericită și toate afacerile economiei voștre vor merge bine și vor înflori.

5. Îmbracă-te frumos și cu gust, p o r t ă cea mai mare grijă de sănătatea și de frumusețea trupului tău. Fata mare și amanta țin foarte mult la aceste reguli, dar nevasta le ignorază uneori. Și togmai pentru femeia căsătorită se recomandă mai cu deosebire grija trupului. Femeia cu cât înainteză în etate, cu atât pierde mai mult din frumusețele și din farmecele ei. Ca să nu devină cu totul indiferentă în ochii bărbatului, ea trebuie să repareze daunele suferite printr'o îmbrăcăminte, ce seade bine, și prin cultura trupului. Așa dară iea aminte următoarele reguli: Caută de te conservă cât mai bine, conservă toate farmecele tale, dar nu prin mijloace oprite: rădică, pe cât se p o t e , frumusețile naturii și prin o înțeleptă alegere a îmbrăcămintii. Nu voiți să te înveți a fi lucșosă și cochetă. Nu, că-ți un costum elegant și bine croit nu implică neapărat lucșul și deșertăciunea. Mai mult convine ceea ce e simplu, curat și potrivit trupului. Multe femei cad în două extreme: Pe-afară ele se arată prea gătite și prin casă âmbăla prea negrijite. Femeia are să placă mai întâiu de toate bărbatului ei; prin urmare togmai acasă trebuie să caute a plăcea mai mult!

6. Caută a-ți perfecționa necontentit spiritul. Farmecele trupesci, ori cât îți vei bate capul spre a le conserva, totuși vor trebuî să dispară cu timpul.

Când ele își vor perde totă stăpânirea asupra bărbatului tău, atunci e momentul, ca să le înlocuiești prin farmecele spiritului și prin puterea culturii. Un spirit cultivat nu îmbătrânește de loc și în apropierea lui tot deuna ne simțim mulțumiți. O femeie, care nu și-a perfecționat dezvoltarea spirituală, nu știe să se facă îndelung plăcută.

— Drept aceea în orele libere de alte ocupațiuni pune-te de cetesce cărți bune și folositoare, cercetează pe amicele tale cele înțelepte și virtuose: prin acesta vei înavuți mințile ta, vei înobilă inima și simțămintele tale. Nu-ți bate capul a învăța astfel de lucruri, care nu convin secului tău, nici nu te avântă până la înaltele speculațiuni ale erudiților. Tote cunoștințele tale să aibă raport la economia casei, la creșterea copiilor, la dezvoltarea ființei tale și la desfătarea bărbatului tău. Când vrei să dai vre-un sfat bărbatului, nu vorbi în ton pedantic și poronctor, ca să nu te faci nesuferită. S'ar putea, ca în unele lucruri vederile tale să fie mai chiare și mai adevărate; cu toate acestea să nu arăți pe față, că vrei să fi mai cu minte, decât bărbatul tău. Din cauza acesta el te-ar iubi mai puțin.

7. Nu vătămă sfiela nici cât e negru sub unghie. Sfiela e cel mai înalt ornament al femeii. Nici chiar frumusețea cea mai alésă nu va produce impresiune asupra noastră, decât-și va lipsi sfiela. În toate vorbele tale caută deci a păzi buna cuviință, că-cî făcând altfel, vei da exemple rele copiilor tăi, ăra pe bărbat îl vei disgusta. Unele femei tinere cred că, după ce s'au măritat, pot să fie mai libere și mai puțin rezervate în expresiunile lor. Acesta e greșelă mare și tu, iubita mea soră, trebuie s'o încungiuri.

8. Nu obosi pe bărbatul tău cu bârfele și cu flécuri. Un bărbat de spirit nimic nu suferă mai cu greu, decât vorbele despre lucruri mici, bârfele și secăturile. Femeia, care supără pe bărbat cu de acestea, nu poate aștepta dela dânsul, ca să mai afe plăcere stând de vorbă cu ea. În familie sunt o samă de lucruri mici sevă bagatele, care pentru femeie pot să aibă interes; dară bărbatul nu trebuie molestat cu dânsese. Bărbatului lesne i-s'ar uri de viață, decât pe lângă grijile cele mari și serioase ar fi silit să-și mai bată capul și cu bagatele, pe care din firea lui nu le poate suferi. Tu însa-ți să nu-ți pleci urechia la bârfele, ăra decât totuși le-ai dat ascultare, apoi cel puțin păzese-te d'a-le mai povesti și altora. Nu te împreuna cu astfel de persoane, care nu știu decât să bârfească și să se ocupe cu lucruri mici; că-cî tot ce e rău, se lipese. În unele momente, în unele zile omul n'are poftă de vorbă, ci vrea să trăească numai pentru sine și înlăuntrul sevă. În astfel de împrejurări să nu te arăți prea limbută față de bărbatul tău. Lui poate să-și cađa cu greu chiar și ceea ce de altă dată i-ar fi făcut plăcere.

Nu numai vorbele tale îl vor disgusta, dar încă și persoana ta. Dacă însă cu nici un preț nu te poți împiedeca de-a-și spune câte ceva, apoi să i-o spuni pe scurt și să nu-l obosesci cu reflecțiuni, cu întâmpinări și cu nedumeriri. Fiind vorba de lucruri neplăcute, arată-te voiósă, că-cî prin o rea dispozițiune vei adauge încă și mai mult supărarea bărbatului tău.

9. Moderază-ți capriciile. Tot omul își are în lume capriciile sale. Ba pot dice, că omul capricios e mai ușor de suferit, decât cel fără capricii. Femeia cu deosebire trebuie să fie încât-va capricioasă sevă încăpăținată, cum e vorba, că-cî altfel ea n'ar putea să placă. Însă toate până la un loc! Femeia să nu mērgă prea departe cu capriciile ei, ci să învețe a le mai înfrēna dela un timp. Bărbatul adeseori își caută totă distrațiunea în societatea nevastei sale, lângă ea vine să mai resufte după multele trude și necazuri de peste di; ar fi trist, decât nevasta, în loc să-și îndulcescă astfel de momente de recreațiune, ar preferi să i-le amărăscă cu tot felul de capricii. Învață deci a te stăpâni de timpuriu și nu face pe bărbat să pērdă răbdarea, care contribuie atât de mult la fericirea din familie.

10. Fi tot deuna pe pază, când te afli în societate cu bărbați străini. Onoarea și amorul sunt nisce flori, cărora le poate strica uneori și cea mai lină adiere. Ori-cât de curată ai fi la inimă, totuși câte odată o singură vorbă nesocotită e de ajuns, pentru a te băga în presupuneri false. Prin nesocotință persoanele cele mai onorabili și mai nevinovate ajung adeseori la nume rău, de care nu se mai pot curăți în totă viață. Bărbatul e convins despre curățenia moravurilor tale și despre amorul tău; cu toate acestea vorbele rele îl ating și pe dânsul în mod foarte neplăcut. Feresce-te mai ales de două feluri de bărbați și anume de cei lăudaroși și de cei grosolani. Păzese-te însă de ipocriții, cari âmbală cu masca pe obraz.

11. Nu da privilegiu de gelosie. Gelosia e ca o scânteie, pe care cu anevoiă o mai stingi după ce s'a aprins. Îndată ce bărbatul a început a te teme și a te păzi, amorul sevă devine îndoios, fiind că așa i se pare al tău. Prin gelosie nevasta neliniesce pe bărbat. Nu pot deci înțelege, cum unele femei se pot bucura de gelosia bărbaților și cum caută a o întreține înadins. Aparința adeseori produce aceleași efecte, ca și realitatea. O mică împrejurare poate schimba gelosia bărbatului în deplină convicțiune despre necredința ta. Așa dară nevoiesce-te mai bine a dovedi bărbatului la totă ocasiunea o credință neștrămutată, care să delunge dela el ori-ce temere, ori-ce tulburare. O comoră, pe care mereu trebuie s'o păzim de fur, ne face mai multă supărare, decât bucurie.

(Va urma.)

Cântec.

Eu n'ador florea ce n'primăvară,
Drag se răsfată pe-un verde plaiu;
Te-ador pe tine, flóre din raiu,
Ce-aprinđi în pieptu-mi o viaă pară.
Pe-al vieții mele plaiu desfforit,
Din cer o mână te-a răsadit!

Eu n'ador stéua cu rađe line.
Ce lucesc nóptea și ziua pier;
Ador în ochii-ți focul din cer,
Ce-mi varsă 'n suflet scânteii divine.
Pe cerul vieții-mi de nori încins,
Ochii tei Domnul mi i-a aprins!

Când fluturași din floricele,
Sorb dulci nectare de farmec beți;
Când rađa dălei în dimineți,
Stēnge lumina palidei stele!
Atunci o flóre și eu dismierd,
Ochii-mi în ochii-ți atunci se perd!

I. Al. Lăpădat.

CONVERSAȚIUNI.

Cuibul de colibri atacat de un paiangin.

(Veți ilustrațiunea de pe pagina 151).

Cea mai mică pasere din lume e cea cunoscută sub numirea de colibri. Acest drăgălaș pușor, această minune a țărilor calde, uneori nu e mai mare, decât bondarii de pe la noi. Soiul cel mai pitic e așa numita pasere-muscă; lungimea ei nu trece cu mult peste un policar și la cumpănă tot trupul abia trage 20 de grane. Soiul cel mai mare ajunge până la o lungime de 6 policari și se găsește în Guyana.

Colibri are un cioc foarte subțire și plapând, care e seú de tot oblu seú numai puținel strâmbat. Aripile lui sunt lungi, înguste și imităză forma sabiei; coda e largă, picioarele slabe și foarte scurte, dar înarmate cu ghiare ascuțite. Limba constă din două firicele, găurite pe dinlăuntru. Stomacul acestei paseri, când e plin, nu e mai mare, decât globulețul ochiului, dară inima ei e cât scăfălia creerilor. Această împrejurare talmăcindu-se pe limba omenescă ar însemna, că cine-va poate să mănânce și mai puțin și cu toate acestea să iubescă mult și să fiă curăgios.

Dacă Dumnezeu a făcut pe colibri atât de mic, apoi pe de altă parte i-a dat și frumuseți neasemănate. În planul creațiunii toate se potrivesc, cum e mai bine. Ce e șorecele pe lângă elefant, când e vorba de mărime și de tăria? Fiind însă vorba de frumusețe, va trebui să mărturisescă ori și cine, că șorecele e cu mult mai bine potrivit, decât elefantul. Paserea colibri ar putea juca prin pliscul regelui-vultur; însă dacă un al doilea Paris, se înțelege dintre animale, ar avea să judece între frumusețea celor două paseri, el desigur că n'ar da vulturului mărul de distincțiune. Dar veți dice: unde-ți mai trebuie pasere mai frumoasă, decât păunul? Eu vă voi răspunde: colibri e mai frumos, fiind că e mai mic și tot ce e mai mic e și mai drăgălaș. Păunul perde din frumusețe, pentru că se prea mândrește cu ea; colibri e modest și cu atât ni se pare mai frumos.

În ce consistă frumusețea colibriului? Când dicem despre o fată, că e frumoasă, nu-i laudăm hainele, ci fața, ochii cei negri seú albaștri, dacă e Germană, talia cea sveltă și subțire, mai vârtos dacă și fără corset e așa. La colibri, din contră, trebuie să laudăm hainele, dacă vom să arătăm, că el este frumos. Aceste haine au mare valoare, fiind că sunt făcute de cea mai meșteră modistă, adică de bêtărana mamă-Natură, care fără ochelari vede mai bine frumosul, decât o modistă parisiană cu ochelari; hainele colibriului mai au o deosebită valoare și din acel punct de vedere, că ele nu se schimbă după mode ca vestmintele cocónelor și-ale coconițelor noastre. Penele, adică hainele, pușorului, de care vorbim, strălucesc în tot felul de fețe; unele sunt verzi-aurie și pe de desupt cenușie; altele sunt pe la gât ca rubinul la bărbătuși, érá la femeiușe sunt albe; un alt soi de colibri are colórea roșă-întunecată, érá la cap neagră și pe gât în fața topasului. Mai ales penele de pe cap și cele de pe gușă strălucesc în focul unor petre scumpe. Ce frumos ar ședeá așa un colibri pe peleria de modă a unei dame. mai vârtos de-ar putea să-l porțe vii!

În sbor micile paserele sunt foarte sprintene și-și aduc mult cu o samă de fluturi. Dar ele mai au și alte

obiceie comune cu fluturii: sbórá bucuros pe lângă flori; câte-odată se opresc pe flóre ca și fluturii, vèrându-și ciocul prin potirul ei. Această împrejurare a făcut pe mulți să cređă, că colibri sug miere ca și albinele; dar mai târziu s'a constatat, că ei nu caută prin potirul florei, decât nisce insecte, din care se nutresc. Despre fluturii se dice, că tot alérgă din flóre în flóre fără statornicia; acesta a făcut pe fete, să asemenea pe amanții nestatornici cu fluturii. Colibri încă are nărăvul de-a alerga dela o flóre la alta cu iuțimea fulgerului. N'are fi óre bine și cu cale, ca fetele să-și mai schimbe limbagiul în dicționarului amorului? A dice despre un tiner: „E un fluturaș!“ — e o frasă cam vechiă, cam ruginită. De ce dară să nu dicem: „E un colibri!“ Póte, că și tinerii s'ar ținea mai măguliți.

Ba nu, domnișórelor, nu vè numiți adorații colibri, că-cí aceste paseri pe de altă parte sunt pasionate și ar-țagóse. Dacă vre-o pasere străină se apropie de cuibul lor, ele sar la dênșă, o înhață și-i ciocănesc ochii. Apoi amanții de sigur n'ar suferi să fiă aseménați cu nisce pușori nărăvoși, care caută să scóată cui-va ochii. Și étă, din ce causă n'ar suferi acesta: până acum femeile erau acelea, care, când se láudaú bărbatilor cu reú, amerințau, că le vor scóte ochii. Amanții să fiă mai bine fluturi, cum au mai fost: e mai lesne a le smulge aripile, când îi apuci în mână....

Colibri sunt nisce paseri, care nu prea simt trebuință de odihnă; ei odihnesc rar, dar atunci se pun numai pe rămurele subțiri și delicate seú pe marginea florilor. Când dorm, iaú o poziția foarte poșnașă: se acată de-a 'ndératele cu picioarele de arbori, ca și papagalii. Ar fi interesant a sci, care din două au imitat acest mod de dormit, papagalul dela colibri seú colibri dela papagal. Când onorabilul remn al animalelor se va constitui în stat parlamentar, atunci domnul președinte nu va întârzi de-a ordona o anchetă asupra acestei cestiuni atât de importante.

În așteptarea acestui eveniment atât de posibil, judecând după cele petrecute anno 1876 în Turcia, să mai spunem ceva despre colibri. Această pasere óuă și clocesce ca și paserile cele mari; timpul ciocitului e luna lui iuniú și lui juliú. Pentru a putea cloci, a scóte puí și pentru a-i adăposti, colibri își fac cuiburi éráși ca și paserile mari. Și cât sunt ei de meșteri la această trebă, cât gust probéză? Cuiburile sunt împletite din bumbac, seú din alte materii cu fire, sunt vèrtóse ca pielea și au forma de semi-glob; pe din afară ele sunt încungiurate cu muschiú alb, ca să arete mai frumoșe. Cuiburile de ordinar se află aședate pe foí de ananas. Colibri depune în cuib câte o pãrechia de óue, care uneori nu sunt mai mari decât bóbele de mazere. Uscându-se, ele pot fi purtate de cocóne în loc de cercei. Acesta într'adevèr se și întéplă. Apoi n'aveam drept să recomandăm paserea pentru peleria... Pui colibriului, când ese din óue, séménă cu nisce bucățele de carne tocată; la patru sèptémâni încep să le dea fulgișorii, dară splendórea penelor n'o capétă înainte de două ani. Se vede, că după legile colibrilor, juniú numai la 24 de luni devin majorenii.

Era să uit a vè spune, care e patria paserilor din cestiune. Dacă mè veți întreba de patria femeilor frumoșe,

Cuibul de colibri atacat de un paiangin.

vă voi numi țerile, prin care locuiesc națiunea mea; decă mă veți întreba de patria soldaților viteji, vă voi numi România; întrebându-mă însă de patria colibriului, nu vă pot numi decât America și anume între Patagonia apusună și între Canada. Europeanii, mai ales Englezii, au dus în lumea nouă în secolii trecuți sclavi Africani, pe nenorociții Negri; în schimb ei au cercat adeseori și cercă încă până în ziua de astăzi să aducă în Europa sclavi americani. Și acești sclavi sunt paserile colibri. Dar ele mor pe drum, că-cî le place la sora și nu suportă robia în coliviă. Fiind espuse la frig, ele amorfesc; aducându-se apoi în lumina caldă a sorelui învia érași. Sermanele paserile sunt cu mult mai plăpânde și mai vératice, decât ca să se pótă aclimatiza ori unde în Europa. În patria lor cea caldă și plină de farmece naturali drăgălașii colibri sbórá uneori cu miile împrejurul unui pom înflorit. Ce plăcere ar mai putea simți ei, decă s'ar muta bună-óra în Anglia și ar trebui să sbóre pin prejurul hórnelor de fabrici?

Și cu tóte acestea ar fi un mare noroc pentru micul colibri, decă s'ar putea aclimatiza sub cerul nostru european! În chipul acesta el ar scăpa de-un crâncen inamic, care nu-i dá pace în India lui Moș-Columb. Așa că vă e milă de bietul puișor cu penele strălucitoare, când auziți, că nici măcar el nu e fără dușmani în lumea acésta? Apoi așa e legea firei în privința tuturor vietăților: ele

sunt destinate să se dușmănescă și să se mănânce unele pe altele. Singur omul, cea mai nobilă dintre tóte ființele, ar fi trebuit să se abată dela acésta lege . . . Dar vă 'ntreb eu pe D-vóstră, óre abate-se, séu nu se abate?

Să revenim însă la dușmanul colibriului. El e un páiangin uriaș, lung de două policari și mai bine; când își întinde picioarele cele buștenóse și pérose, acopere un spațiu de 7 policari. Acest paiangin se numesce pásérar séu sugrumător, în limba învêțaților Mygale aricularia. El se găsește mai vértos prin Brasilia, se ține pe arbori și prin tufișe, țesându-și pênzele prin scorburî. Paianginul pásérar e fórté îndemánatic și sprinten în mișcări și atacă cu predilecțiune cuiburile de colibri. Pându-se femeiușă, când se pune să clocéscă și se silesce a o surprinde în cuib. Dar acésta, după cum arată ilustrațiunea de față, simte pe dușman și sbórá de pe óuě spre a-și căuta pozițiune de apărare. Într'aceea étă că sosese și bravul bărbătuș. Se încinge o luptă crâncenă între năvălitor și între stăpânii cuibului.

Vă las acum să găciți a cui va fi biruința definitivă. Altă ocupațiune mai nimerită nici că aș fi putut să vă dau, o iubiții mei cetitori. Au nu vedeți, că astăzi Europa 'ntregă astéptă cu gura căscată, să vedă, a cui va fi biruința definitivă?

Firește că pentru Europa nu e vorba de colibri și de paiangin, ci de cine-va și de óre-cine . . .

V a r i e t ă ți

Sânți cu pipe. Un zugrav poporal se tognise cu locuitorii unui sat, să le zugrăvescă o biserică de nouă clădită. În decurs de câte-va luni tot interiorul bisericii era plin de sânți, de apostoli, de mucenici, de mironosițe și de ángerî. Zugravul ceru acum să i se plătescă prețul acordat. Sătenii îi plătiră o parte, însă restul nu voia să i-l mai plătescă. Zugravul se duse într-o di în biserică și s'apucă să mai adauge câte ceva la sánții zugrăviți; după aceea el puse pe ajutorii săi de luară jos stelagele, de pe care lucra. În Dumineca următoare sătenii venind la biserică, rămăseră încremeniți, când vedură, că fiicari sânt avea câte o pipă în gură. După terminarea serviciului divin, ómenii alergară grămadă la zugrav și-l rugară, să stérgă pipele, că-cî sunt gată a-i plăti și rămășița din salariu. În chipul acesta bietul artist isbuti a scăpa de pagubă. —

Statistică. Mișcarea populațiunii în România pe anul 1874. „Statistica din România,” publicată în anul 1877, ne pune în vedere următoarele date despre mișcarea populațiunii în decursul anului 1874: 1. Poporațiunea urbană: căsătorii 4,988, născeri 28,178, morți 34,876, escedentul născerilor 441, escedentul morților 7,139; 2. Poporațiunea rurală: căsătorii 25,974, născeri 121,264, morți 117,371, escedentul născerilor 15,413, escedentul morților 11,520. 3. Poporațiunea urbană și rurală unițe: căsătorii 30,962, născeri 149,442, morți 152,247, escedentul născerilor 13,955, escedentul morților 16,760. S'au născut morți: la orașe: 705, la țera: 1,996, cu totul 2,701. Copiții legitimi în țera întregă: 143,773, dintre cari 75,832 băeți și 67,941 fete. Copiții naturali în țera întregă: 5,190, dintre cari 2,650 băeți și 2,540 fete. Copiții găsiți în țera întregă: 479, dintre cari 236 băeți și 243 fete. După religione născuții au fost: ortodocși 137,817, catolici 3,101, protestanți 234, armeni 134, lipoveni 435, Israeliti 7,719, mohamedani 2. În Bucuresci mișcarea populațiunii a fost următórea: căsătorii 2,168, născeri 5,354, între cari 4,281 ortodocși, morți 5,887. —

— **Statistica agricolă a României pe anul 1874—1875.** În tómma anului 1874 s'au arat și s'au séménat în tótă România de dincolo și de dincóce de Milcov un tărâm de 2.274,919 de pogóne séu de 1.140,189 hectare. În primăvara anului 1875 s'au arat și s'au séménat: 4.959,636 pogóne séu 2.485,769 hectare. Cerealile séménate pe aceste arături sunt: grâu, alac, hrișcă, secară, porumb, orz, ovés, meiu, apoi rapiță, cânepă și ía. Afară de acésta s'au mai cultivat în primăvara anului

1875 o întindere de 93,203 pogóne séu 46,713 hectare cu tutun, cartofi, fasole, linte, mazăre, anison, coriandru și hămeiu. Recolta produsă în țera întregă pe anul agricol 1874—75 a fost: grâu 11.694,594 hectolitri, alac 7,787 hectolitri, hrișcă 44,090 hectolitri, secară 921,901 hectolitri, porumb 21.985,361 hectolitri, orz 3.297,883 hectolitri, ovés 874,841 hectolitri, meiu 565,443 hectolitri, rapiță 294,474 hectolitri, cânepă 94,938 hectolitri, în 18,811 hectolitri. Recolta celorlalte séménături a fost: tutun 1.798,893 kilograme, cartofi 23.497,168 kilograme, fasole 13.291,563 kilograme, linte 373,631 kilograme, mazăre 884,047 kilograme, anison 290,628 kilograme, coriandru 642 kilograme, și hămeiu 191 kilograme. — Ville, care după recensiuinea din anul 1872 ocupă în țera întregă o întindere de 121,616 hectare, au produs în anul 1875, 199,657 hectolitri vin negru și 1.123,854 hectolitri vin alb. — Rachiú s'a produs: de prune 153,516 hectolitri, de vin 1,455 hectolitri, de tescovină (treve) și de drojdii 39,867; érá spirit din bucate s'a fabricat în cantitatea de 177,370 hectolitri. — Stupii au fost în țera întregă 115,630 și au produs: miere 126,039 kilograme și cêrá 38,926 kilograme. — Gogoși de mătase s'au întreținut în cuantitate de 29,739 kilograme și au produs 448 kilograme de séménță. — În decursul anului 1875 s'au tăiat, atât la măcelăriile ordinare, cât și pe la zahanale, vite în număr de 1.601,780 și anume: boi și vaci 179,677, bivoli și bivolițe 3,643, viței 11,697, berbeci și oi 349,156, miei și iedi 633,338, țapi și capre 79,248 și rimători 345,021. — Mașine agricole se găsiu cu totul 2,937; dintre acestea 1,696 érau de abur, érá 406 se mișcău de animale și 838 de brațe omenești.

Notițe economice. *Ernarea stupilor.* Mulți dintre Români nostri se ocupă cu cultura albinelor. Următórea notiță póte să le facă un bun serviciu. În Francia de un timp încóce ómenii au început a îngropa stupii, ca să erneze în pământ. Se dice, că le ámblá mai bine și consumă mai puțină miere, decât în aer liber. Îngroparea se întemplă de ordinar în luna lui Noemvre, érá desgroparea se orientéază după temperatura primăverei. Gropile se sapă așa de adânci și de largi, încât să pótă avea coșnița loc de ajuns, fără ca să-í rămână vérful afară. Supt coșnițe e bine să se astérnă cărămídi. După ce s'au așédat stupii în gropi, se acopere apoi cu pământul sépat, care forméază ca nisce movile pe asupra lor. Numai trebuie să băgăm de samă, ca pământul, unde îngropăm albinele, să fiá uscat și să nu conțină de loc umedéță!